

**LIETUVOS BANKO
PRIEŽIŪROS TARNYBOS
FINANSINIŲ PASLAUGŲ IR RINKŲ PRIEŽIŪROS DEPARTAMENTO
DIREKTORIUS**

**SPRENDIMAS
DĖL X. X. IR IF P&C INSURANCE AS GINČO NAGRINĖJIMO**

2020 m. birželio 23 d. Nr. V 2020/(21.27.E-2101)-242-256
Vilnius

Lietuvos bankas gavo X. X. (toliau – pareiškėjas) kreipimąsi, kuriuo pareiškėjas prašė išnagrinėti tarp jo ir *If P&C Insurance AS*, veikiančios Lietuvoje per įsteigtą filialą, (toliau – draudikas) kilusį ginčą.

N u s t a t y t a:

Tarp pareiškėjo ir draudiko buvo sudaryta gyventojų turto draudimo sutartis (draudimo liudijimo (*duomenys neskelbtini*)) (toliau – Draudimo sutartis), kuria buvo apdrausti pareiškėjui priklausantys pastatai, namų turtas ir civilinė atsakomybė, draudimo laikotarpis – nuo 2019 m. lapkričio 6 d. iki 2020 m. lapkričio 5 d.

2020 m. kovo 9 d. draudikas gavo pranešimą apie apdraustame gyvenamajame name įvykdytą vagystę (toliau – Įvykis). Pareiškėjas draudikui pateiktuose paaiškinimuose apie Įvykį nurodė: „Man miegant buvo išlaužtas lango rėmas ir įsibrauta į namo pirmą aukštą. Pavogti (*duomenys neskelbtini*).“

Šiaulių apskrities Vyriausiojo policijos komisariato Kriminalinės policijos Nusikaltimų nuosavybei tyrimo valdybos 2-ojo skyriaus (toliau – teisėsaugos institucija) draudikui adresuotame 2020 m. kovo 17 d. rašte (toliau – 2020 m. kovo 17 d. raštas) nurodyta, kad „(*duomenys neskelbtini*).“ Teisėsaugos institucijos rašte taip pat pateikti duomenys apie dėl Įvykio atliekamą ikiteisminį tyrimą.

Draudikas pareiškėją 2020 m. balandžio 14 d. raštu informavo, kad draudiko sprendimas dėl draudimo išmokos mokėjimo „bus priimtas, kai bus baigtas dėl vagystės vykdomas ikiteisminis tyrimas ir gauta galutinė policijos pažyma“.

Pareiškėjas, nesutikdamas su draudiko sprendimu dėl Įvykio nemokėti draudimo išmokos, kreipimesi į Lietuvos banką nurodė, kad, atsižvelgdamas į draudiko darbuotojos 2020 m. kovo 12 d. prašymą pateikti Įvykiui administruoti reikalingus dokumentus, juos pateikė ir 2020 m. kovo 17 d. draudiko darbuotojai adresuotame elektroniniame laiške pasiteiravo: „Gal trūksta dar kokios informacijos?“ Pareiškėjas pabrėžė, kad 2020 m. kovo 17 d. draudiko darbuotoja jį informavo, kad „draudikas viską gavo, jokios informacijos nebetrūksta, laukiama tik pažymos iš policijos“.

Pareiškėjas pabrėžė, kad pokalbio telefonu su draudiko darbuotoja metu „buvo paaiškinta, kad nėra dėl ko jaudintis, kad pažymą įprastai greitai išrašo, kad tai priklauso nuo policijos darbo krūvio, o dėl Įvykio viskas aišku, jis yra draudžiamasis ir žala greitu laiku bus apskaičiuota ir išmokėta.“ Pareiškėjas nurodė, kad nors draudikas kartu su 2020 m. kovo 17 d. raštu teisėsaugos institucijos pažymą gavo, tačiau vėlesnio susirašinėjimo su draudiko darbuotoja metu pareiškėjui buvo nurodyta pirminiams draudiko darbuotojos paaiškinimams prieštaraujanti informacija. Pareiškėjo teigimu, draudiko darbuotoja nurodė, kad „pažyma bus išduodama ne dabar, bet tik tada, kai bus užbaigtas policijos ikiteisminis tyrimas ir kad dabar jau reikalinga „galutinė“ policijos pažyma.“

Pareiškėjas nurodė, kad Draudimo sutarčiai taikomose Gyventojų turto draudimo taisyklėse Nr. 017 (toliau – Taisyklės) ir Lietuvos Respublikos draudimo įstatyme (toliau – Draudimo įstatymas) nustatyta, kad „žalai, atsiradusiai vagystės metu, nustatyti reikia įvertinti visą informaciją, reikšmingą, nustatant draudžiamąjį Įvykio faktą, aplinkybes, pasekmes ir draudimo išmokos dydį.“ Pareiškėjas pabrėžė, kad nei teisės aktuose, nei Taisyklėse nėra nurodyta, kad „būtina užbaigti ikiteisminį tyrimą ir nustatyti ar nenustatyti

kaltinamuosius". Pareiškėjas nurodė, kad įvykio aplinkybės, jo pasekmės ir draudimo išmokos dydis yra aiškūs. Taip pat visa informacija, būtina draudimo išmokai išmokėti, yra užfiksuota teisėsaugos institucijos ir nurodyta Draudimo sutartyje.

Pareiškėjas taip pat informavo neturintis vieno iš (*duomenys neskelbtini*) įsigijimo faktą patvirtinančių dokumentų. Pareiškėjo teigimu, draudikas jam nurodė, kad, negavus minėtų dokumentų, nebus mokama dėl (*duomenys neskelbtini*) vagystės patirtus nuostolius atlyginanti draudimo išmoka.

Pareiškėjas nurodė, kad (*duomenys neskelbtini*) pagal su draudiku sudarytas gyventojų turto draudimo sutartis buvo draudžiami dar nuo 2017 metų. Pareiškėjas pabrėžė, kad, sudarant pirmąją metinę turto draudimo sutartį (kurios galiojimas kiekvienais metais buvo pratęsiamas), draudikas buvo informuotas, kad „ne visam turtui yra išlikę pirkimo dokumentai“. Pareiškėjas teigė, kad prieš sudarant pirmąją turto draudimo sutartį draudiko ekspertas nufotografavo draudžiamą kilnojamąjį turtą, užfiksavo „didžiausios vertės konkrečius objektus“, taip pat „susistemino planuojamą drausti turtą. Buvo sudarytas dokumentalus kilnojamojo turto (paveikslų) sąrašas su kataloginės vertės dokumentacija, įsigijimo dokumentais bei (*duomenys neskelbtini*) pardavimo kainomis.“ Pareiškėjo teigimu, prieš sudarant draudimo sutartį draudiko ekspertas surinko visą informaciją apie draudžiamą turtą ir apdraudė visus pareiškėjo pageidaujamus apdrausti kilnojamuosius daiktus. Remdamasis nurodytomis aplinkybėmis, pareiškėjas draudikui kėlė reikalavimą pagal Draudimo sutarties sąlygas išmokėti visus dėl įvykio patirtus nuostolius (įskaitant ir nuostolius dėl (*duomenys neskelbtini*) vagystės) atlyginančią draudimo išmoką.

Draudikas pateiktame atsiliepime į pareiškėjo kreipimąsi nurodė, kad, vadovaudamasis Draudimo įstatymo 98 straipsnio 2 dalimi ir Taisyklių 256 punktu, privalo iširti visas įvykio aplinkybes ir negali išmokėti draudimo išmokos, kol nėra gauta visa informacija, reikalinga sprendimui dėl draudimo išmokos mokėjimo priimti. Draudikas taip pat rėmėsi Taisyklių 36 punktu, įtvirtinančiu reikalavimą vagystės faktą patvirtinti policijai.

Draudikas nurodė, kad nuo įvykio administravimo pradžios pareiškėjas buvo informuojamas, kad sprendimui dėl draudimo išmokos mokėjimo priimti yra būtina sulaukti ikiteisminio tyrimo išvadų. Draudiko teigimu, nė vieno draudiko darbuotojos pokalbio telefonu su pareiškėju metu pareiškėjui nebuvo suteikta informacija, kad draudiko sprendimui dėl draudimo išmokos mokėjimo priimti pakanka teisėsaugos institucijos pažymos, kuri buvo pateikta draudikui kartu su 2020 m. kovo 17 d. raštu. Draudikas nurodė, kad „pasisakydamas dėl turto įsigijimo dokumentų, kurių pareiškėjas neturėjo galimybės pateikti draudikui jau iki Draudimo sutarties sudarymo, draudikas patvirtina, kad šios aplinkybės nėra ir nebus vertinamos pareiškėjo nenaudai, jei įvykis bus pripažintas draudžiamuoju.“

K o n s t a t u o j a m a :

Vadovaujantis Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių, patvirtintų Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23, 45 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiškumo ir bendradarbiavimo principų. Nagrinėdamas ginčą Lietuvos bankas atlieka pateiktų įrodymų vertinimą ir jo pagrindu priimamas sprendimas.

Atsižvelgiant į ginčo šalių nurodytus duomenis ir į tai, kad draudikas pareiškėjo teiginius, kad draudikas neturi pagrindo reikalauti vieno iš (*duomenys neskelbtini*) įsigijimo dokumentų, pripažino pagrįstais, darytina išvada, kad šalių ginčas kyla tik dėl draudiko sprendimo nemokėti draudimo išmokos, kol nėra gautos teisėsaugos institucijos vykdomo ikiteisminio tyrimo išvados, pagrįstumo.

Pareiškėjas nesutinka su draudiko sprendimu nemokėti draudimo išmokos, kol nėra gautos ikiteisminio tyrimo išvados, ir teigia, kad nei Draudimo įstatymo, nei Taisyklių nuostatos neįtvirtina draudiko teisės nemokėti draudimo išmokos, kol teisėsaugos institucija nepabaigė ikiteisminio tyrimo ir nenustatė vagystę įvykdžiusio asmens. Pareiškėjas pabrėžė, kad įvykis atitinka Taisyklėse nustatytus draudžiamąjį įvykio požymius ir kad šios aplinkybės buvo patvirtintos pokalbio telefonu su draudiko darbuotoja metu.

Vertinant pareiškėjo nurodytas aplinkybes, pažymėtina, kad kasacinio teismo praktikoje ne kartą buvo konstatuota, kad draudimo rūšies taisyklėse yra nustatomi atvejai, kurie laikytini draudžiamaisiais įvykiais, taip pat kurie tokiais nelaikomi. Įstatyme nedraudžiama draudimo sutartyje nustatyti išimčių, kada draudikas turi teisę atsisakyti išmokėti draudimo išmoką. Nedraudžiamuoju įvykiu laikytinas atsitikimas, *kai įvyksta į draudimo rizikos apibrėžtį patenkantis įvykis*, tačiau šalys yra susitarusios, kad dėl konkrečių

aplinkybių ir savitų aiškiai draudimo sutartyje nustatytų sąlygų šis įvykis nelemia draudiko pareigos išmokėti draudimo išmoką (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2018 m. gruodžio 4 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-479-1075/2018, 2016 m. kovo 10 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-143-313/2016; 2016 m. spalio 21 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-424-701/2016). Atsižvelgiant į tai, pažymėtina, kad net ir tuo atveju, jei įvykio požymiai atitinka draudimo taisyklėse įtvirtintus draudžiamojo įvykio kriterijus (patvirtinamas draudžiamojo įvykio faktas), tačiau įvykis patenka į draudimo taisyklėse įtvirtintas draudimo išmokos mokėjimo išimtis, draudikas turi pagrindą atsisakyti mokėti draudimo išmoką.

Vertinant pareiškėjo argumentus, kad Taisyklėse įtvirtintų draudžiamojo įvykio „vagystė įsibraunant“ sąlygų ir 2020 m. kovo 17 d. teisėsaugos institucijos rašto pagrindu draudikui kyla pareiga dėl įvykio mokėti draudimo išmoką, reikšmingais laikytini 2020 m. kovo 17 d. rašte nurodyti duomenys apie įvykio požymius. 2020 m. kovo 17 d. rašte nurodyta: „išlaužus lango rėmo apatinę dalį, įsibrauta į gyvenamąjį namą ir iš patalpos pavogtas didelės vertės turtas“, kuris priklausė pareiškėjui. Taisyklių 30 punkte nustatyta, kad draudžiamuoju įvykiu „vagystė įsibraunant“ pripažįstamas turto pagrobimas įsilaužus arba panaudojus padirbtą arba anksčiau pavogtą raktą. Todėl, remiantis 2020 m. kovo 17 d. teisėsaugos institucijos rašte pateiktais duomenimis, darytina išvada, kad šiame rašte yra pateikti įvykio požymių atitikties Taisyklių 30 punkte nurodytam draudžiamajam įvykiui „vagystė įsibraunant“ duomenys.

Tačiau, vertinant tai, ar 2020 m. kovo 17 d. rašte pateiktų duomenų pakanka, kad draudikui kiltų pareiga pareiškėjui dėl įvykio išmokėti draudimo išmoką, svarbu pažymėti, kad Taisyklių 97 punkte nurodyta draudėjo pareiga laikytis Taisyklėse nustatytų saugos reikalavimų ir užtikrinti, kad jų laikytųsi draudėjo šeimos nariai. Taisyklių 102 punkte nustatyta, kad, pastebėjęs spynos ar signalizacijos įrangos gedimus, draudėjas juos turi nedelsdamas pašalinti. Minėtame Taisyklių punkte nustatyta, kad draudėjas atsako už tai, kad spyna ir signalizacijos įranga būtų techniškai tvarkinga. Remdamasis Taisyklių 97 punktu, draudikas turi teisę atsisakyti išmokėti draudimo išmoką, jei draudžiamajam įvykiui turėjo įtakos Taisyklėse nustatytų saugos reikalavimų nesilaikymas. Taisyklių 244 punkte taip pat nustatyta, kad draudikas turi teisę atsisakyti išmokėti draudimo išmoką, jei draudėjas nesilaiko sutartinių reikalavimų. Be to, Taisyklių 247 punkte nustatyta, kad draudikas turi teisę nemokėti draudimo išmokos, jei įvykio metu neveikė arba netinkamai veikė draudimo liudijime nurodytos turto apsaugos priemonės.

2020 m. kovo 17 d. rašte nurodyta, kad apdraustame name signalizacija buvo įvesta, tačiau įvykio metu ji nebuvo įjungta. Draudimo įstatymo 98 straipsnio 2 dalyje ir 3 dalies 2 punkte nustatytas įpareigojimas draudikui patikrinti visą jam prieinamą informaciją ir iširti visas draudžiamojo įvykio aplinkybes. Kadangi Taisyklių 97 ir 247 punktuose įtvirtinti draudimo išmokos nemokėjimo pagrindai – signalizacijos įranga nebuvo įjungta, tai turėjo įtakos draudžiamojo įvykio atsitikimui (nagrinėjamu atveju „vagystei įsibraunant“), darytina išvada, kad draudikas privalo, vadovaudamasis Draudimo įstatymo 98 straipsnio 2 dalimi ir 3 dalies 2 punktu, surinkti duomenis apie visas įvykio aplinkybes, įskaitant ir duomenis, kodėl įvykio metu neveikė signalizacijos įranga. Kadangi teisėsaugos institucijos tyrimas, kurio metu yra tiriamos įvykio aplinkybės, nėra baigtas, darytina išvada, kad ikiteisminio tyrimo išvados yra reikšmingos draudikui, kad būtų galima nustatyti, ar draudžiamajam įvykiui gali būti taikomos Taisyklių 97 ir 247 punktų sąlygos.

Taisyklių 86 ir 87 punktuose taip pat nustatytos draudimo išmokos mokėjimo išimties – draudėjo, jo šeimos narių ar draudimo vietoje esančių arba būste gyvenančių iškeldinamų ar iškeldintų asmenų (toliau – tretieji asmenys) tyčinė veika, taip pat trečiųjų asmenų didelis neatsargumas. Taisyklių 250 punkte taip pat yra nustatytos minėtų asmenų neteisėto veikimo ir (arba) neveikimo, kaip draudiko pagrindo nemokėti draudimo išmokos, sąlygos. Remiantis nurodytomis Taisyklių nuostatomis, galima konstatuoti, kad draudikui svarbu surinkti duomenis apie ikiteisminio tyrimo metu nustatytas įvykio aplinkybes ir vagystę įvykdžiusius asmenis, kad būtų galima įvertinti, ar draudžiamojo įvykio nelėmė minėtose Taisyklių sąlygose išvardytų asmenų veiksmai ar neveikimas.

Svarbu pažymėti, kad nei 2020 m. kovo 17 d. rašte, nei Lietuvos bankui draudiko pateiktoje draudiko susirašinėjimo su ikiteisminį tyrimą atliekančia teisėsaugos institucijos darbuotoja informacijoje nėra nurodyta jokių duomenų apie įvykį įvykdžiusius asmenis. Taip pat šiuose faktiniuose duomenyse nėra nurodytų aplinkybių, kurių pagrindu būtų galima vienareikšmiškai konstatuoti, kad įvykiui Taisyklių 86, 87 ir 250 punktai negali būti taikomi.

Atsižvelgiant į tai, nėra pagrindo pripažinti pagrįstu pareiškėjo teiginio, kad 2020 m. kovo 17 d. rašte nurodyta informacija yra pakankama draudiko sprendimui dėl draudimo išmokos mokėjimo priimti. Priešingai, Lietuvos bankui pateikti įrodymai patvirtina, kad draudikas pareiškėjui pagrįstai nurodė, kad sprendimas dėl draudimo išmokos mokėjimo galės būti priimtas tik tuo atveju, kai bus gauta teisėsaugos institucijos informacija apie ikiteisminio tyrimo baigtį.

Apibendrinant Lietuvos banko nustatytas aplinkybes ir remiantis kasacinio teismo suformuota praktika, kad, net ir materializavusis draudimo rizikai (t. y. įvykus draudžiamajam įvykiui), būtina patikrinti, ar nėra draudimo taisyklėse nustatytų draudimo išmokos mokėjimo išimčių, darytina išvada, kad draudikas pagrįstai pareiškėjui nėra išmokėjęs draudimo išmokos, kol nėra gautos ikiteisminio tyrimo išvados. Draudimo įstatymo 98 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad draudimo išmoka turi būti išmokėta ne vėliau kaip per 30 dienų nuo draudžiamąjį įvyki aplinkybėms patvirtinti reikšmingos informacijos gavimo. Minėtos įstatymo nuostatos pakartojamos ir Taisyklių 187 ir 256 punktuose. Įvertinus Lietuvos banko nustatytas aplinkybes bei Draudimo įstatymo ir Taisyklių nuostatas, darytina išvada, kad pareiškėjo reikalavimas Taisyklių sąlygų ir 2020 m. kovo 17 d. rašte nurodytų duomenų pagrindu dėl įvykio išmokėti draudimo išmoką ir draudiko sprendimo dėl draudimo išmokos mokėjimo priėmimo nesieti su ikiteisminio tyrimo išvadų apie įvykio aplinkybes gavimu yra atmestinas.

Remdamasis tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasis Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu ir šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.3 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

Atmesti pareiškėjo X. X. reikalavimą.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl ginčo sprendimo kreiptis į teismą arba kitą ginčų nagrinėjimo instituciją įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio sprendimo apskundimu.

Direktorius

Mindaugas Šalčius